

THỊ TRƯỜNG TÀI CHÍNH

CHƯƠNG

TÀI CHÍNH TIỀN TỆ

NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

- Sự ra đời phát triển thị trường tài chính (SV tự nghiên cứu)
- Khái niệm và phân loại thị trường tài chính
- Thị trường tiền tệ
- Thị trường vốn
- Vai trò của thị trường tài chính (SV tự nghiên cứu)

KHÁI NIỆM THỊ TRƯỜNG TÀI CHÍNH

- *Khái niệm: Thị trường tài chính là nơi diễn ra các hoạt động mua bán các loại chứng khoán, nơi gặp gỡ của các nguồn cung cầu về vốn, qua đó hình thành nên giá mua và bán các loại cổ phiếu, trái phiếu, kỳ phiếu, tín phiếu, ...hình thành nên giá cả các loại vốn đầu tư bao gồm: lãi suất đi vay, lãi suất cho vay, lãi suất ngắn hạn, trung hạn và dài hạn*
- Các yếu tố cấu thành thị trường tài chính:
 - Đối tượng của thị trường
 - Công cụ của thị trường
 - Chủ thể tham gia trên thị trường

PHÂN LOẠI THỊ TRƯỜNG TÀI CHÍNH

- *Căn cứ vào thời gian vận động của vốn*
 - Thị trường tiền tệ
 - Thị trường vốn
- *Căn cứ vào cách thức huy động vốn*
 - Thị trường các công cụ nợ
 - Thị trường vốn cổ phiếu
- *Căn cứ vào cơ cấu tổ chức*
 - Thị trường sơ cấp
 - Thị trường thứ cấp

PHÂN LOẠI THỊ TRƯỜNG TÀI CHÍNH

Thị trường sơ cấp	Thị trường thứ cấp
<ul style="list-style-type: none">- Tạo vốn cho nhà phát hành- Tạo hàng hóa cho thị trường giao dịch- Người bán chứng khoán là KBNN, NHNN, Công ty phát hành, tập đoàn bảo lãnh phát hành...- Giá chứng khoán do tổ chức phát hành quyết định, thường được in ngay trên chứng khoán.	<ul style="list-style-type: none">- Các luồng vốn dịch chuyển giữ các nhà đầu tư và nhà kinh doanh mà không chảy vào những nhà phát hành.- Giao dịch trên thị trường phản ánh nguyên tắc cạnh tranh tự do, giá do CK do cung cầu quyết định.- Thị trường hoạt động liên tục các nhà đầu tư mua bán CK nhiều lần trên thị trường

THỊ TRƯỜNG TIỀN TỆ

- *Thị trường tiền tệ là thị trường mua bán các loại giấy có giá ngắn hạn có kỳ hạn dưới 1 năm, là nơi đáp ứng nhu cầu vốn ngắn hạn cho nền kinh tế.*
- **Phân loại thị trường tiền tệ**
 - Căn cứ vào cơ cấu tổ chức
 - Thị trường tiền tệ cũ
 - Thị trường tiền tệ mới
 - Căn cứ vào đối tượng tham gia trên thị trường
 - Thị trường tín dụng ngắn hạn giữa các ngân hàng thương mại dưới sự điều hành của ngân hàng trung ương
 - Thị trường các công nợ ngắn hạn
 - Thị trường hối đoái

ĐẶC ĐIỂM THỊ TRƯỜNG TIỀN TỆ

- Hàng hóa giao dịch trên thị trường này là các loại chứng khoán ngắn hạn
- Hoạt động giao dịch trên thị trường chủ yếu là thỏa mãn nhu cầu vốn ngắn hạn và khả năng sinh lời của tiền tệ
- Giá cả hàng hóa biến động theo quan hệ cung cầu
- Sự tham gia của NHTW là không thể thiếu
- Thị trường tiền tệ là thị trường vô hình
- Thị trường tiền tệ là thị trường bán buôn là chủ yếu

CÁC CÔNG CỤ TRÊN THỊ TRƯỜNG TIỀN TỆ

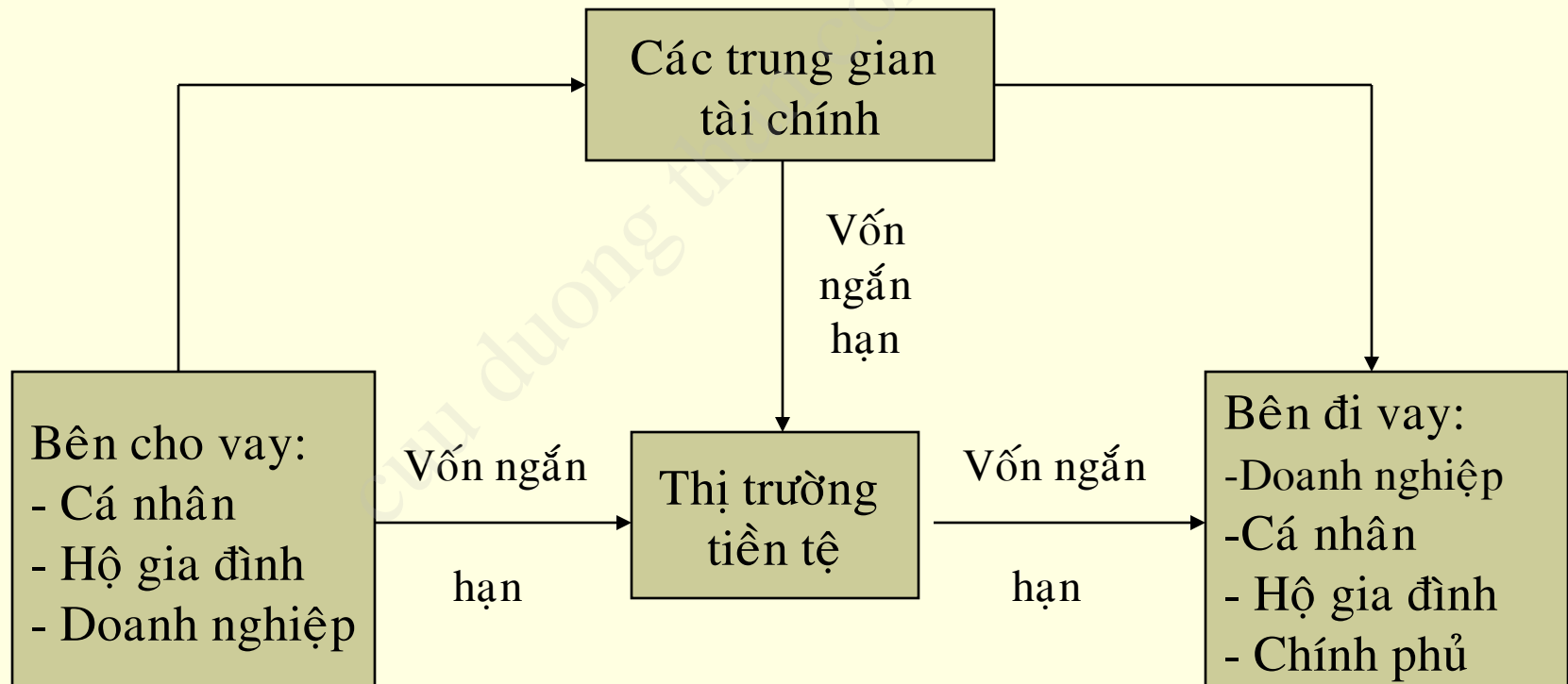
- Tín phiếu kho bạc nhà nước (Treasury bill-TB)
- Các khoản cho vay liên ngân hàng
- Chứng chỉ tiền gửi (Certificate of deposit-CD)
- Thương phiếu (Commercial paper-CP)
- Giấy chấp nhận của ngân hàng(Banker's acceptance-BA)
- Hợp đồng mua lại (Repurchase agreement-RP)

CÁC CHỦ THỂ THAM GIA TRÊN THỊ TRƯỜNG TIỀN TỆ

- Ngân hàng thương mại
- Ngân hàng trung ương
- Các tổ chức phi tài chính
- Các tổ chức tài chính phi ngân hàng
- Cá nhân, hộ gia đình
- Nhà môi giới

CHỨC NĂNG THỊ TRƯỜNG TIỀN TỆ

- Chuyển vốn nhàn rỗi sang người thiếu vốn, cần vốn bổ sung cho quá trình kinh doanh và có cơ hội đầu tư

CHỨC NĂNG THỊ TRƯỜNG TIỀN TỆ

- **Cân đối điều hòa vốn giữa các ngân hàng thương mại**
 - Đảm bảo nguồn vốn kinh doanh của các ngân hàng thương mại
 - Đảm bảo khả năng thanh toán cho các ngân hàng thương mại
 - NHTW điều tiết lưu thông tiền tệ trên phạm vi cả nước nhằm thực thi chính sách tiền tệ

VAI TRÒ THỊ TRƯỜNG TIỀN TỆ

■ Đối với nền kinh tế

- Thị trường tiền tệ là nơi tạo môi trường thuận lợi để dung hòa các lợi ích kinh tế trên thị trường
- Điều hòa các nguồn vốn nhàn rỗi trong nền kinh tế
- Khai thác triệt để nguồn vốn sẵn có trong nền kinh tế, hạn chế phát hành mới của NHTW
- Quyết định cơ cấu đầu tư và cơ cấu kinh tế

■ Đối với sự phát triển của thị trường tài chính

- Tạo cơ sở, điều kiện cho sự phát triển và hoạt động có hiệu quả của thị trường chứng khoán

CÁC NGHIỆP VỤ CƠ BẢN CỦA TRÊN THỊ TRƯỜNG TIỀN TỆ

■ **Nghiệp vụ vay và cho vay vốn bằng tiền**

Diễn ra trên thị trường tiền tệ liên ngân hàng, qua các hình thức:

- Vay qua các hợp đồng tín dụng giữa các NHTM
- Vay tái chiết khấu giữa NHTM với NHTW

■ **Nghiệp vụ mua bán chứng khoán ngắn hạn**

Công cụ chủ yếu là các loại chứng khoán ngắn hạn được phát hành ở thị trường tiền tệ sơ cấp và mua bán lại trên thị trường thứ cấp. Diễn ra trên thị trường tiền tệ mới

- Phát hành chứng khoán ngắn hạn
- Mua bán chứng khoán ngắn hạn

THỊ TRƯỜNG VỐN

- *Thị trường vốn là thị trường giao dịch của các công cụ tài chính có kỳ hạn trên 1 năm, là thị trường cung ứng vốn đầu tư dài hạn cho nền kinh tế.*
- Thị trường vốn bao gồm
 - Thị trường vay nợ dài hạn biểu hiện qua hoạt động của hai dạng thị trường phổ biến là thị trường tín dụng thuê mua và thị trường vay thế chấp.
 - Thị trường chứng khoán

PHÂN LOẠI THỊ TRƯỜNG VỐN

- *Căn cứ vào cơ cấu tổ chức thị trường vốn bao gồm:*
 - Thị trường sơ cấp
 - Thị trường thứ cấp
- *Căn cứ vào các công cụ tham gia trên thị trường vốn*
 - Thị trường chứng khoán Nhà nước
 - Thị trường trái phiếu doanh nghiệp
 - Thị trường cổ phiếu

CÁC CÔNG CỤ TRÊN THỊ TRƯỜNG VỐN

- **Cổ phiếu:** chứng khoán vốn
 - Căn cứ vào hình thức, cổ phiếu có hai loại: cổ phiếu vô danh và cổ phiếu ký danh
 - Căn cứ vào quyền lợi được hưởng, cổ phiếu gồm hai loại phổ biến là cổ phiếu ưu đãi và cổ phiếu thường
 - Căn cứ vào phương thức góp vốn, cổ phiếu có hai loại là cổ phiếu hiện kim và cổ phiếu hiện vật

CÁC CÔNG CỤ TRÊN THỊ TRƯỜNG VỐN

- **Trái phiếu:** là loại chứng khoán nợ
 - Trái phiếu doanh nghiệp
 - Trái phiếu nhà nước
 - Trái phiếu do chính quyền địa phương
 - Trái phiếu đầu tư

CÁC CÔNG CỤ TRÊN THỊ TRƯỜNG VỐN

Trái phiếu	Cổ phiếu
<ul style="list-style-type: none">- Là chứng khoán nợ do CP, doanh nghiệp phát hành để huy động vốn trung, dài hạn.- Được hưởng lãi cố định và tỷ suất lãi TP không cao nhưng không phụ thuộc vào kết quả kinh doanh, ít rủi ro.- Khi công ty giải thể thanh lý tài sản trái chủ được ưu tiên trả nợ trước cổ đông.- Không có quyền biểu quyết	<ul style="list-style-type: none">- Là chứng khoán vốn, không có kỳ hạn và không hoàn vốn.- Cổ tức thường tùy thuộc vào kết quả kinh doanh, không cố định.- Công ty phá sản, cổ đông là người cuối cùng được hưởng giá trị còn lại của tài sản thanh lý.- Giá cổ phiếu biến động rất nhanh nhạy, đặc biệt là trên thị trường thứ cấp.- Có giá trị biểu quyết.

CHỦ THỂ THAM GIA TRÊN THỊ TRƯỜNG VỐN

- Chủ thể phát hành chứng khoán
- Người đầu tư
- Người môi giới chứng khoán
- Người kinh doanh chứng khoán
- Người tổ chức thị trường
- Người điều hòa thị trường

CHỦ THỂ THAM GIA TRÊN THỊ TRƯỜNG VỐN

- Chủ thể phát hành chứng khoán
 - Chính phủ và chính quyền địa phương
 - Các công ty phát hành cổ phiếu trái phiếu
 - Các tổ chức tài chính phát hành trái phiếu, chứng chỉ thụ hưởng ...
- Nhà đầu tư: là những người mua bán chứng khoán trên thị trường, bao gồm:
 - Nhà đầu tư cá nhân
 - Nhà đầu tư có tổ chức: đây là những nhà đầu tư chuyên nghiệp với lợi thế về quy mô vốn và có kinh nghiệm.
- Các nhà môi giới-công ty chứng khoán: là những công ty hoạt động trên lĩnh vực chứng khoán có thể đảm nhận một hoặc nhiều nghiệp vụ như: bảo lãnh phát hành, môi giới, tư doanh, quản lý quỹ đầu tư, tư vấn đầu tư chứng khoán

CHỦ THỂ THAM GIA TRÊN THỊ TRƯỜNG VỐN

- Các tổ chức quản lý và điều hành thị trường chứng khoán
 - Ủy ban chứng khoán: thực hiện chức năng quản lý nhà nước đối với thị trường chứng khoán. Ở Việt Nam theo ND 75/CP (28/11/1996) UBCKNN là là cơ quan thuộc chính phủ thực hiện chức năng quản lý nhà nước về TTCK ở Việt Nam.
 - Sở giao dịch chứng khoán: thực hiện vận hành thị trường thông qua bộ máy tổ chức bao gồm nhiều bộ phận khác nhau phục vụ cho các hoạt động trên SGDCK
 - Các hiệp hội kinh doanh chứng khoán: là tổ chức của các công ty chứng khoán và các thành viên khác hoạt động trong ngành chứng khoán. Thành lập với mục đích bảo vệ quyền lợi cho các công ty và cho toàn ngành chứng khoán.

NGUYÊN TẮC HOẠT ĐỘNG CỦA SỞ GIAO DỊCH CHỨNG KHOÁN

- Nguyên tắc đăng ký giao dịch: các giao dịch được thực hiện thông qua các trung gian là công ty chứng khoán
- Nguyên tắc công bằng: nhằm đảm bảo lợi ích cho những người tham gia trên thị trường. Trên thị trường mọi người phải tuân thủ những quy định chung, được bình đẳng trong việc chia sẻ thông tin và gánh chịu những hình thức xử phạt nếu vi phạm những quy định đó.
- Nguyên tắc công khai hóa thông tin: các bên phát hành chứng khoán phải có nghĩa vụ cung cấp đầy đủ, trung thực, và kịp thời những thông tin có liên quan đến tổ chức phát hành và đợt phát hành. Công bố thông tin được tiến hành lần đầu cũng như theo chế độ thường xuyên và đợt xuất thông qua các phương tiện hồng tin đại chúng, SGDCK, công ty chứng khoán.

NGUYÊN TẮC HOẠT ĐỘNG CỦA SỞ GIAO DỊCH CHỨNG KHOÁN

- Nguyên tắc đấu giá chứng khoán và thực hiện theo trình tự ưu tiên
 - ưu tiên về giá
 - thời gian
 - khách hàng
 - khối lượng
 - ngẫu nhiên
- Nguyên tắc tập trung: các giao dịch chứng khoán diễn ra trên SGDCK hay OTC có sự kiểm tra giám sát của cơ quan quản lý nhà nước và các tổ chức tự quản.
- Nguyên tắc thanh toán thuận tiện và nhanh chóng

CHỨC NĂNG VÀ VAI TRÒ THỊ TRƯỜNG VỐN

■ Chức năng

- Huy động vốn đầu tư cho nền kinh tế
- Cung cấp môi trường đầu tư cho công chúng
- Tạo môi trường giúp chính phủ thực hiện chính sách kinh tế vĩ mô

■ Vai trò

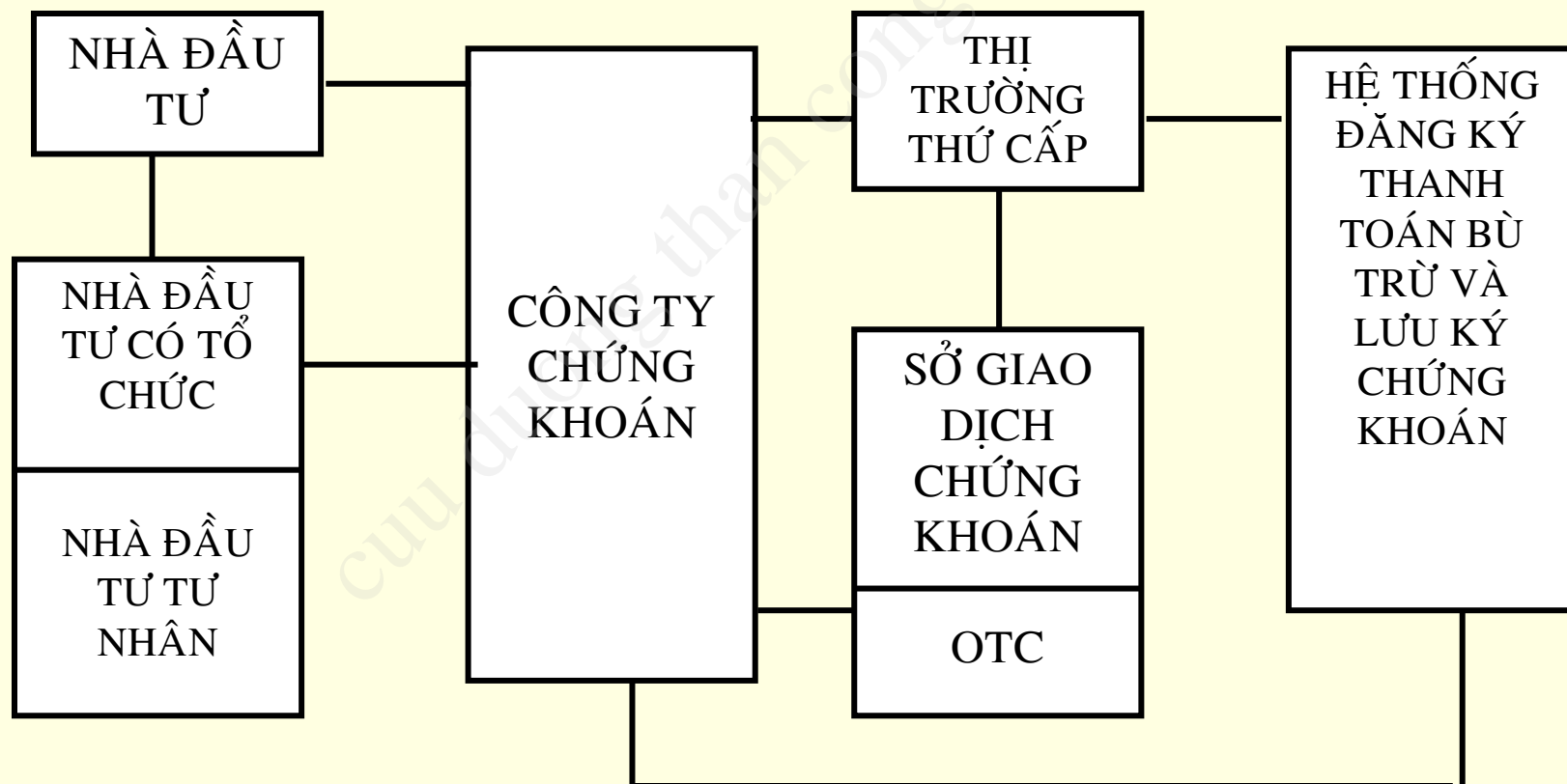
- Tạo tính thanh khoản cho các chứng khoán
- Đánh giá hoạt động của các doanh nghiệp
- Hỗ trợ và thúc đẩy các công ty cổ phần ra đời và phát triển
- Thu hút vốn đầu tư nước ngoài

CÁC HÀNH VI TIÊU CỰC TRÊN THỊ TRƯỜNG

- Đầu cơ chứng khoán, lũng đoạn thị trường
- Bán khống
- Mua bán nội gián
- Làm thiệt hại lợi ích nhà đầu tư
- Thông tin sai sự thật

MỘT SỐ PHƯƠNG THỨC GIAO DỊCH TRÊN THỊ TRƯỜNG CHỨNG KHOÁN

Sơ đồ giao dịch tổng quan

MỘT SỐ PHƯƠNG THỨC GIAO DỊCH TRÊN THỊ TRƯỜNG CHỨNG KHOÁN

- **Giao dịch trao ngay**
 - Mua bán tại phòng giao dịch
 - Mua bán qua điện thoại
 - Mua bán qua hệ thống máy tính
- **Giao dịch định kỳ**
- **Giao dịch tín dụng**